

## Lépesről-lépésre

Lekció: Mt 6, 1-18

Textus: Ézs 58, 1-9

Kedves Testvéreim!

Ebben az évben nem csak a tavasz akar nehezen beköszönteni, de a húsvét is várat magára. A későn kezdődő húsvéti időszak értelem szerűen késői böjtot is hoz magával. Máskor már februárban elkezdődik a böjt, most pedig március idusán lépünk a böjti időszakba.

Mikor legelőször a böjtre gondolok, mindig hasonló érzéseim támadnak először, mint adventben: de jó, hogy az ünnep előtt van felkészülési lehetőség. Nem kell csak úgy belezuhanni, van lehetőség ráhangolódni, elcsendesedni, készülni. Milyen érdekes, hogy karácsony előtt, az adventi időszaknak ugyancsak az első vasárnapján volt lehetőségem szolgálni itt a gyülekezet közösségében az istentiszteleten. Biztosan emlékszünk, hogy akkor vendégeink voltak, óriási darus kamera, rohangáló kézi kamerás, gyártásvezető, aki még az utolsó pillanatban újra vasaltatta az úrasztali terítőt, stb. Akkor arról beszéltem, tárjuk fel a kapukat, nyissunk Isten felé, ne legyünk zártak, engedjünk Isten munkájának!

Alapvetően, egyszerűen, a lényegre tekintve legszívesebben most is erről beszélnék böjt első vasárnapján, azonban ez az időszak ennél mégis egy kicsit több.

Böjtben az ember az ünnepre készülését az elcsendesedésben, a leegyszerűsödésben, befelé fordulásban, imádságban éli meg. Elkezdünk teret engedni még inkább Isten munkájának, miközben magunk is teszünk valamit: megválnak talán számunkra fontos dolgoktól, lelkiekben és fizikailag is, tisztulunk, megvonjuk magunktól esetleg azt, ami természetes, kényelmes életünk része. Lemondást tanulunk; odafigyelést és odafordulást az Istenre az imádságban. Készülünk a nagy katarzusra, a nagyhétre, a feltámadás ünnepére, amit úgy érzem, nem lehet máshogy ünnepelni, mint átélve, érzékelve, hogy ez érint minket, értünk történt, és mi is részesei lehetünk.

Érdekes, hogy hogyan is készített erre az idősokra az elmúlt hetek igehirdetések sora. A döntés, megtérés, a bűn elleni harc, a tisztulás témája előttünk van, és reménység szerint történtek is erre nézve már változások bennünk, az életünkben. Ebbe a sorba illeszkedik a felolvasott igeszakasz Ézsaiás könyvéből. Leleplező, helyre igazító szavak ezek, melyek felfedik az ember igazi természetét, a vallásosság fonákságait, és azt az utat, amire Isten hív minket a böjtben.

### 1. 1-3a: „Hát nem veszed észre, Uram, mennyire kegyes vagyok?”

Erőteljes és konkrét szólásra szólítja fel Isten a prófétát: kiáltani kell, szólni és leleplezni valamit, ami nem jól működik. A fogságból hazatért népet szólítja meg Isten, akik bizonyára mások voltak, mint őseik, bizonyára változtak és akartak jobbak, hűségesebbek, mások lenni. A fogság nagy lecke volt arról, hogy nem érdemes bálványokat imádni az élő Isten helyett. Mégis, a próféta szól: valami nincs rendjén. Nem úgy, mint az elődöknél, de valami elcsúszott... Üzen az Úr: baj van, nem jó irányba haladnak a dolgok!

Teljesen el tudom képzelni a nép reakcióját: mi van már megint? Mi mindent megteszünk, vallásosak vagyunk, tartjuk az atyák hagyományait, imádkozunk, nem kíméljük magunkat. Mi a baja már megint ennek a prófétának? Mi a baja Istennek? Mi kell neki még? Azt érzem, hogy a hitben élő ember alapérzése lehet ez és eljuthatunk akár mindannyian erre a pontra: mit akarsz még Uram? Nem elég, hogy szolgálak, élem a hívő életemet, gyakorlom a hitemet, imádkozom, Igét olvasok, meg mindent, amit kell... nem látod ezt? Nem elég ez? És lehet, hogy eközben még nem is történnek úgy a dolgok az életünkben, ahogyan szeretnénk, vagy ahogy mondjuk elvárnánk Istentől... Kicsit néha az az érzése is lehet az embernek, mintha Isten tényleg nem is venne róla tudomást, nem? Persze azt fel sem merem tételezni, hogy eljuthatunk odáig, hogy azt érezzük, Isten mintha egyáltalán nem hallgat ránk, mintha nem is lenne igazán... de eddig is eljuthat még a leghívőbb ember is; különösen, ha az életének eseményei nem az elvártak szerint alakulnak... miközben mi mindent megpróbálunk, igyekszünk megtenni a tőlünk telhetőt.

Lehet ennek persze másik oldala is, nem biztos, hogy ugyanott járunk a hitben, és az a kérdés merül inkább fel bennünk: miért kell változni? Szükséges-e egyáltalán megváltoznom? Ha Isten elfogad és szeret úgy, ahogy vagyok, miért kell változnom egyáltalán?

Minek kell megváltozni, ha az életem így is jól működik, ahogy van? Milyen változásra, megújulásra hív az Isten?

Sok kérdést vet fel az Igének ez a bevezető szakasza, és több ponton meg is érinthet ez bennünket. Bizonyára megérintette azokat a kegyes, hívő zsidókat is, akiknek elsősorban akkor szólt a prófétai szó. Úgy gondolom, hogy ezek az Igében szereplő kegyes hívő emberek nagyon nemes szándékkal voltak szívükben, és könnyen tudunk kapcsolódni hozzájuk; hiszen ezt olvassuk róluk: szeretnének közel lenni Istenhez, szeretnék megismerni az Ő útjait. Mi tehát a baj? Hol csúsznak el a dolgok? Azt hiszem, valahol ott, amikor az ember hite, vallásgyakorlata, Istennel való kapcsolata valahol, talán nehezen megfogható, hogy hol, de egyoldalúvá válik. Erre vezet minket az Igeszakaszunk folytatása.

## **2. 3b-7: hamis böjt helyett igazi...**

Azt olvassuk a kegyes, Istent kereső emberről, hogy sajnos Isten oldaláról életvitele, szokásai, érzelmi élete szempontjából nem különbözik mástól, sőt, mivel látványosan gyakorolja a hitét, látványosan böjttől például, még látványosabb az a kontraszt, ami az életében egyértelművé válik!

Valahogy világossá válik, hogy Istennek nem kellene vallásos formák, vallásos gyakorlatok, vallásos teljesítmények. Azt írja az Ige, nem ettől jut el a hangunk a

mennyig, nem ettől hallgat meg az Isten. Miért csinálják mégis sokan, miért fektetnek bele annyi energiát? Ez a kérdés nagyon mélyre vezet, de valószínűleg saját magukért, meg persze másokért is, hogy lássák, én lám, mennyire szeretem az Istent...! Ennek a vallásosságnak, ennek a hitnek azonban van egy olyan természete is, ami roppant veszélyes, és be kell valljuk, akár mindannyiunkat is veszélyeztethet. A buzgó hívő ember életében a hit nagyon könnyen válhat exkluzívá, kirekesztővé, és ez bizony, a gyümölcseiről nyilvánvalóvá válhat: gyűlölet, irgalmatlanság, igazságtalanság, szeretetlenség. Döbbenetes, hogy a fogság utáni népnek szól ez az ítélet, azoknak, akik hazatértek, újra az ígéret földjén vannak, és bizonyára tanultak atyáik hibáiból, bizonyára nem akarnak visszasodródni a bálványimádásba, talán ezért is olyan kegyesek és buzgók, de valami nagy baj van a hitükkel. Egyszerűen ezt a bajt így tudnám megfogalmazni: a hitük középpontjában az áll, hogy mit tehetek ÉN az Istenért? Mit tehetek én azért, hogy szeressen, meghallgasson? Nagyon veszélyes az, ha valakinél ez a középpont, mert ez ugyanaz az énközpontú, óemberi gondolkodás: a lényeg az, amit én teszek, gondolok, megvalósítok. Pedig a megváltozott élet, az istenfélő élet középpontja ez: mit tesz értem az Isten? Mivel én képtelen vagyok, mivel az én életemben pótolhatatlan hiányok vannak Isten nélkül, a hangsúly arra kerül, hogy mit tett és tesz értem az Isten. Az Isten kegyelmének, irgalmának a befogadása (látva nyomorult bűnös állapotunkat), és annak hatása az életünkre formálhat át igazán. Az az ember, aki a vallásos teljesítmény rabja, képtelen irgalmas lenni, farizeussá válik, másoktól is egyre nagyobb teljesítményeket vár el, és abban a tévhitben él, hogy neki jár valami. Hogy Ő érdemel valamit Istentől. De aki rádöbben egyszer, hogy nem érdemel semmit, de érdemei ellenére is számíthat Istenére, annak az embernek valódi, lényegi változások történhetnek az életében.

Úgy gondolom, az ilyen belső, lényegi változás eredményezi azt, hogy megváltozik az ember hozzáállása, megváltoznak tettei, és megváltozik a vallásgyakorlata is. Megváltoznak a külsőségek, megváltoznak a tettek. Megváltozott bűjtről számol be az Ige, amiben mintát is ad egyben nekünk, újrafogalmazza a kereteket: mi tetszik az Istennek? Mi kedves neki, miben gyönyörködik? Lehet, hogy ezek a dolgok nem logikusak, lehet, hogy nem ez a trend, lehet, hogy neked sem ehhez fűlik leginkább a fogad, de ez kedves az Istennek.

Három területet sorol fel az Ige, ami azt mutatja, hogy az ember megértette a kegyelmet, és teret engedett neki az életében, és megértette, mi az igazi bűjt. Három folyamatról van itt szó, melyben lehet, hogy különböző sebességgel tudunk előre haladni, de ezek a változás irányai, ahol lépésről-lépésre haladnunk kell előre:

1. Az igazi bűjtben eljutok **magamtól a másikig**, és észreveszem, hogy másnak szükségei vannak. Nemcsak nekem. Más is éhezik, és lehet, hogy nekem van kenyerem, amit megoszthatok vele. Ha elmozdulok a másik felé, valami nagyon fontosat tettem meg: kiléptem a magam biztonságos kis világából. Ha teszek másért csak azért, mert ő nem tud tenni magáért, az kedves lesz az Isten szemében. Ez a fajta megosztás, odafordulás a másik felé különleges közösséget hoz létre: nem csak másokkal, de Istennel is közelebbi közösségbe kerülhetek. Nem véletlenül hangsúlyozza ezt Jézus is, mikor az utolsó ítéletről példázatban szól: *„Mert éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, jövevény voltam és befogadtatok,*

*mezítelen voltam és felruházatok, beteg voltam és meglátogattatok, börtönben voltam és eljöttetek hozzám... amikor megtettétek ezeket akárcsak eggyel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg!” Mt 25, 35-36. 40b.* A börtönben tehát miközben befelé fordulunk, lelkiileg tisztulunk, aközben kinyíthatunk, és tanulhatjuk a megosztást, kérhetjük szemünk felnyílását mások szükségére is. A csodálatos az, hogy Isten népe nem oszlik kizárólag csak adók / megosztók, és befogadók felé, hanem mindenki adhat és kaphat is a másiktól! Mindannyiunknak van mit adni is és vannak hiányaink is. Ne felejtjük el egyik oldalt sem beismerni magunkról! Meg kell tanulnunk adni és bizony elfogadni is!

2. Az Istennek kedves börtönben másodszer az ember eljuthat a **fogyasztástól a szolgálatig**. Ha rádöbben, hogy adhat, a másoknak, adhat a közösségnek, akkor rájön, hogy meg kell tanulnia szolgálni. Rádöbben és megéri, hogy nem lehet fogyasztó az Isten országában, a gyülekezetben, hanem szolgáló életet kell élni. Isten népe, a gyülekezet ugyanis nem intézmény, de még csak nem is business, ahol az ember valamilyen szolgáltatást vesz igénybe. Itt bizony mindenkinek szolgálnia kell, aki megértette, hogy Isten szereti és elfogadja őt. Ehhez nagyon szükséges a korábban említett belső helyreállítás és hangsúlyeltolódás abba az irányba, hogy a menthetetlen önmagam körül való forgástól eljussak a másik emberig, eljussak az Isten akarataig. Talán ez a változás a legnagyobb kihívás a ma embere számára, aki mindenütt automatikusan szolgáltatásokat keres, pedig szolgálni kell. Nekünk magunknak is. Mert erre hív Isten. Mert erre van a másoknak is szüksége! Ebben élhető meg ugyanis igazán az Isten szeretete! Így élhető meg az igaz szeretetközösség. Szeretettel szolgáltathatunk egymásnak!
3. Szeretnék még beszélni arról, hogy az Istennek kedves börtönben **törés és oldás** történik. Arról olvastunk, hogy az Istennek kedves börtönben le kell hogy oldódjanak a bűnösen felrakott bilincsek, ki kell bontani a járom köteleit, össze kell törni minden jármot, szabadon kell bocsátani az elnyomottat. Az oldás, a kötelek eloldása annak az embernek a sajátja, aki maga is megtapasztalta azt saját magára nézve. Aki érzi, és átélte azt, hogy az Isten róla is leoldotta a köteleket, az képes mással is ezt megtenni. Aki maga is megkötözött, megterhelt, az köt másokat is. Újra csak a kegyelemmel, Isten megváltó munkájával találkozunk: ha az életünkben a kegyelem az Úr, miért nem tudunk szabadságot teremteni magunk körül, miért nem tudjuk a szabadság édes illatát árasztani magunkból? Vizsgáljuk meg magunkat, és térjünk meg az Úrhoz, aki felold, letöri a bilincseket és letöri a láncokat rólunk. Nyilván itt lelki és szellemi kötelekekről van szó... Egy percre most forduljunk befelé, figyeljünk arra, hogy nem hoz-e fel bennünk a Szentlélek olyan területeket az életünkben, ahol oldanunk kellene. Ahol el kellene engedni a foglyaikat. Ahol le kellene törni a bilincseket. Tükörként állhat előttünk az Ige: mi magunk kit, vagy kiket „kötözünk” akár érzelmileg, ki az, akit nem engedünk szabadon, akit kötünk akár zsarolással, befolyásolással; ki az, akit elnyomunk, lenyomunk, aki felett esetleg szeretünk uralkodni is? Vagy lehet, hogy Te állandóan alárendeled magad és engeded, hogy mások uraljanak téged, belemész olyan helyzetekbe, amiket nem is igazán akarsz, de nem tudsz ellenállni, és kiszolgáltatod magad mások akaratának... Lehetségesek ilyenek egy hívő ember életében? Azt gondolom, igen. Az Istennek kedves börtön magunk vizsgálata, és a kötelek oldása, a foglyaik szabadon bocsátása, a

kölcsönös elfogadáson, tiszteleten és szereteten alapuló kapcsolatok építése mások felé.

### **3. 8-9: Áldás és ígéret**

Mint mindenütt a Bibliában, a valódi, lényegi változásokhoz ebben az igeszakaszban is ígéret kapcsolódnak. Az Igében az áldások, ígéret felsorolása így kezdődik: „Akkor...”. A változás megtörténtével elindulnak az áldások, és az igazi böjtot, a megváltozott belső hozzáállást, a megtérést, a megváltozott tetteket áldások követik. Azok a külső jegyek, amiket nem tudott az ember elérni a vallásos teljesítményével! 4 ilyen területről olvasunk:

#### **a. megtörik a sötétség**

A hajnal az a pont, ahol a fény betör a sötétségbe. Ez történik lelkileg ott, ahol helyre kerül a belső viszonyulás, és a böjt nem a vallási teljesítmény része lesz, hanem örömmel, hálából megélt nyitás mások felé, Isten szeretetének megélése a világban. A hajnallal nem egyszerre lesz nappali világosság, hanem fokozatosan, lassan. Így terjed a fény a világban ott, ahol egy-egy hívő ember helyreáll, és Istennek kedves módon él, világít. A sötétség lassan oszlik, és egyre nagyobb lehet a világosság.

#### **b. gyors helyreállítás, intenzív gyógyulás**

Ennek dinamizmusában ellentéte a gyors helyreállítás, az intenzív gyógyulás, ami mindannyiunk vágya. Nem szeretünk betegek lenni hosszú ideig. De jó lenne részesülni ebben az áldásban! Isten ígérete érvényes mindazokra, akik hit által azt megragadják, és készek, és nyitottak a gyors helyreállításra. Azt érzem olykor, a betegség, az elesettség az embernek magának kényelmes és szinte kívánt állapot, hiszen olyankor jobban figyelnek rá- ez azonban nem az Isten által ígért és kívánatos állapot! Ő helyreállást és harmóniát, egész - séget ígér és ad is nekünk.

#### **c. igazságod előtted= a kegyelem előtted - az Úr dicsősége mögötted: védelemben...**

A harmadik és negyedik ígélet ugyanannak két oldala: Isten irgalma van előttünk és mögöttünk is. Igazságunk előttünk, az Úr dicsősége mögöttünk. Az Úr a mi igazságunk, az Ő kegyelmében rejtőzhetünk el: így lehetünk teljes védelemben. Az Úr védelme annak az embernek az erőssége, életének kerete és biztonsága, aki képes újra és újra átadni magát Neki. Nem kell félni a nyíltan jelentkező veszélytől, sem a hátra támadástól, az alattomosan támadótól. Nem kell félni az előttünk lévő dolgoktól, a jövőtől, sem a mögöttünk lévőtől, a múlttól, mert Isten velünk van. A jelenben van velünk. Ennek tapasztalása a meghallgatott imádság, ami az ötödik ígélet, áldás egyben.

### **4. Ezt mondja az Úr: „Itt vagyok!”**

Két szóról szeretnék végül beszélni. Az igazi böjtben, a lépésről – lépésre történő valódi belső változásban megtapasztalhatjuk, hogy Isten meghallgatja imáinkat, és válaszol nekünk: itt vagyok. Az Úr van jelen annak az embernek az életében, aki teljesen felé fordul, aki a kegyelemben él, aki újra és újra visszatér hozzá, és engedi jelenlétének munkáit. És talán ez a legnagyobb áldás, és a legfontosabb dolog egész emberi életünkben, hogy hívjuk Istent, és azt mondja nekünk: „Itt vagyok”. Erre vágyik igazából minden ember. Hogy ne legyen magányos, elválasztva Istentől, a másik embertől és önmagától. És ez az evangélium: Krisztusért velem van, velünk van az Isten. Krisztus áldozatáért, aki a keresztre ment értünk, hogy mi az Ő igazsága által megigazulhassunk. Neki nem mondta az Atya, amikor a kereszten volt, hogy „Itt vagyok”. Az Ő ajkáról volt igazán igaz csak a kérdés: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet...?” Krisztusért nekünk nem kell ezt az elszakadtságot átélnünk! Ebben örvendezhetünk most ezen az úrvacsorán is! Most is azt mondja Atyánk: itt vagyok. Az úrvacsorai közösségben így szól hozzánk: itt vagyok. Ahol ketten vagy hárman együtt vannak az én nevemben, ott vagyok. Az egymással és Vele való közösségünkben megélhetjük, hogy igaz ez: itt vagyok köztetek. A Szentlélek által itt van, velünk van és kísér.

A jó hír, hogy a böjtben nem csak mi adhatunk, mi oldhatunk kötelékeket, hanem mindeközben mi magunk válhatunk szabaddá. A böjt a szabadulás ideje: nem leszel többé a körülményeid fogja. A kegyelemben megújulva nem leszel a bűneid fogja, a félelmeid rabja... Mert Isten a jelenlétében szabadít, gyógyít, körülölel és átformál. Így újulhat meg hited, külső és belső dolgok egyaránt.

Húsvétra készülünk, elindultunk az ünnep felé. És ezen az úton, a böjtben reménységünk, hogy velünk jön a Mester, ahogy az emmausi tanítványokkal ment. Velünk jön, és beszélni akar a lelkünkkel. Tegyük meg vele az első lépést ma az úrvacsorában, és engedjük az Ő átformáló kegyelmét, Szentlelkének munkáját az életünkben! Ő tegye a böjtünket neki kedvessé belső történésekben és külsőségekben egyaránt!

Ámen!